

GAZETA TRANSILVANIEI

Gazeta are de 2 ori: Joi și Duminică, F6ia, cându concedu ajătoriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/2 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/2 galbini mon. sunătorie.

Anul XXXIX.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de facare publicare.

Nr. 87.

Braslovu 19/7 Novembre

1876.

Interventiune.

(Capetù.)

II. In a. 1856 imperiului otomanu i se dete locu cu mare solemnitate in sisthem'a staturiloru europene prin tractatulu dela Parisu si se luà in favórea lui una specie de garantia tare, inse sub certe conditiuni esentiale, intre care una principale este cá: Sultanulu si gubernulu seu se asigure prin legi clare perfecta egalitate de drepturi pentru tóte populatiunile imperiului seu, fia acele de ori-ce nationalitate si confessiune. Turci'a primí de buna voia si cu tóta placerea intrarea in sisthem'a staturiloru europene, acceptà tóte conditiunile puse de catra celelalte, promisse cu solemnitate implinirea lor cu atatu mai vertosu, ca nici una nu era grea si tóte cumparate cu sange scumpu de francesi, anglii, italieni, prin care se mai salvà inca una-data esistentia acelu imperiu. Dupa aceste esira in adeveru hathumaiumuri, irade si hatisierife dela sultanulu Abdul-Medgid cu scópu de a realisa conditiunile coprinse in tractate; barbatii cá repausatii Resid, Ali, Fuad s. a. s'au adoperatu ce e dreptu, cu destula sinceritate, cá se satisfacasteptariloru Europei; déra au cadiutu cu totii sub loviturile misteriose ale fanaticismulu musulmanu, si legile cerute de Europ'a remasera litera mórtá. Veninulu mai juca pana in diu'a de astadi rola importanta in Oriente, de aceea in Constantinopole nu se mira nimeni de mórtéa repentina a cuiva, si nici atunci, candu se vedu ómenii cari pana mai deunadi era fórté sanetosi, incetu cu incetisioru uscandu-se pe pitióre. Scurtu, poporulu musulmanu nu vrea se scia nici mortu de drepturi egali pentru popórale christiane; totu ce au aceste, este numai din arbitriu, din gratia, din vreunu capritiu, de astadi pe mane; nimicu asiguratulu prin legi fundamentali, atatu mai pucinu cu arme fisice de aparare. Cu tóte aceste, poterile Europei se uitara ani pintre degete, facundu-se ca nu vedu nimicu; déra unu incendiu terribile le fece in fine cá se-si deschida ochii fórté bine. In a. 1860 mohamedanii din Siri'a se aruncara cá din chiaru-seninu asupra christianiloru, cari cerea drepturi, si macelara din ei cu miile chiaru si in capital'a Damascu, curatu asia, cá estimpu in Bulgari'a si cá mai anu in Bosni'a. Auctoritatile turcesci perfide si reu voitórie n'au miscatu nici degetulu celu micu spre a salva pe crestini de furi'a barbariloru. Atunci se desteptà mai antaiu drépta mania a Franciei, Napoleonu III iè initiativ'a unei interveniri; se conchiama conferentia europeana; Pórt'a recunósce de voia de nevoia, ca nu póte se scótia la cale cu asiatiu barbari. Conferentia decide ocupatiunea militaria a Siriei, cu care insarcinà pe Franci'a pe langa control'a unei comissiuni europene. Unu corpu de armata francésca desbarca si strabate in Siri'a, bate bine pe rebelii, si punendu man'a pe capii lor, intre cari era mai multi generali si functionari de rangulu inaltu, ii dà in judecat'a comissiunei europene, care pune de'i spendiura séu inpusca, precum facuse si Austri'a in 1849 cu mai multi generali unguresci la Aradu si Pest'a, apoi dupa-ce s'a regulatu indemnitatea cuvenita la membrii de familia remasi in viétia si s'a stabilitu unu modus vivendi impusu Portiei cá se-lu sustiena, trupele francesci au desiertatu Siri'a,

fora cá se fia ocupatu Franci'a macaru unu palmacu de locu pentru sinesi. Dupa care articlu alu dreptulu gentiloru s'au intemplat acelea, noi nu intrebamu. Europ'a unanima a decretatu executiune.

Dupa diariulu officiosu „Le Nord“ nici Rusi'a nu cere astadi mai multu, decatu ocupatiune provisoria militaria prin un'a séu alta potere, cá se esecute aceea ce Pórt'a nu póte, séu nu voiesce, se asigure popóraloru christiane autonomia administrativa, in realitate, nu fictiune; se puna man'a pe mai multi functionari si pasi banditi si tetiunari cá se'i spendiure séu se'i inpusce, apoi se ésa din provinciile turcesci. Pana candu? intrebamu noi. Pana ce éra si ar' intempla maceluri cá cele din Siri'a si din Bulgari'a si cá cele comisse inainte cu 20—30 de ani in muntii Libanulu asupra christianiloru maroniti; cá cele din insula Chios, unde turcii au macelatu dintr'odata 29 mii de greci, éra 47 mii au vendutu cá selavi, apoi cá in Casandr'a Macedoniei, unde au omoritu 10 mii, cá si in Niaus'a si Paleuron totu 10 mii, altii nenumarati in Syrakos din Epiru, in Magnesi'a Tesaliei, in Cos, in Cipru, in Cidon'i'a, in Smirn'a, Tesalonic'a, Constantinopole etc., precum aratà professorulu Papparygopulos din Atina*). Au nu si astadi tóte populatiunile christiane tremura de fric'a fanaticismulu musulmanu, care preste totu amerintia cu exterminarea lor, precum amerintia Kossuthianii in 1849.

Intrebamu pe lectorii nepreocupati: intre asia impregiurari mai este possibile observarea principiulu neinterventiunei. Tóta greutatea se întórce pe langa intrebarile: Cine si Cumu? Ne tememu cu totu dreptulu de Russi'a, déra trebue se se revólte spiritele nóstre asupra selbataciei turcesci.

Braslovu 18/6 Novembre c. n. 1876.

Camer'a Ungariei voiesce a evitá d'ocamdata desbaterea cestiunei orientale, din cauza ca se teme a nu provocá asupra sa mani'a si urgi'a colossulu dela nordu si totu-odata a pregati dificultati contelui Andrásy, caruia si afara de aceea i'sa infundatu calea pre care pornise cu politic'a sa orientale. Inse dupa interpellatiunea lui Simonyi in caus'a orientale a urmatu in siedinti'a de Mercuri 15 Novembre o alta interpellatiune din partea lui Helfy, care intrebá pe dlu Tisza, ca ce atitudine cugeta guvernulu a luá facia de dechiaratiunea resbelnica, facuta de imperatulu russiloru la Moscovi'a, despre care vorbimu mai la vale, la aceste interpellatiuni, inse asiá, cá se nu supere pe nimine. — In siedinti'a de astadi a camerei se va luá in discussiune bugetulu anulu prossimu.

— Conferentia de ambassadori, propusa de Angli'a, pentru descurcarea itieloru in orientu, pare a intempera dificultati neinvincibili, deórace au trecutu deja aprópe trei septemani dela inchiarea armistitiului, si inca nu se scie, ca unde si candu va avé a se intruni acea conferentia. Se dice, ca Russi'a si Itali'a ar' fi primitu in principiu proiectulu de conferentia, ceea-ce inse nu le impedece, cá in conferentia se nu face si asemenea propuneri, pre cari Angli'a nu le-a admissu in planulu seu. Ger-

*) Vedi aceste in „Osten“ nr. 41 din 29 Octobre.

mani'a si Austri'a nu s'au pronunciatu inca; cea de antaia, adeca Germani'a, nice nu crede, ca se va poté intruni acésta conferentia, deórace din capulu locului se vede, ca nu este intre poterile europene nice o intielegere in acestu respectu. Chiaru si Turci'a se opune planulu de conferentia, deórace nu se póte impacá cu ide'a, de a cunósce o Bulgari'a nationala, careia se-i dà drepturi de autonomia. Turci'a dice, ca nu este nice o Bulgari'a, ci numai unu vilaietu bulgaru, care nu póte pretinde autonomia.

— De altmintrelea situatiunea actuala se póte mai chiaru si mai fidelu esplicá din discursulu ce l'a pronunciatu in dilele trecute Disraeli, primulu ministru anglesu, cu ocasiunea unui banchetu, si din respunsulu, ce imperatorele Alessandru l'a datu reprezentantiloru din Moscovi'a.

Disraeli dice: „Tractatulu de Parisu nu s'a invechitu inca, deórace elu s'a reinnoitu in anulu 1871 pre basea independintiei si a integritatii Turciei. Acestu principiu ne-a condusu pre noi si cu ocasiunea, candu amu primitu proiectulu de reforme alu lui Andrásy si candu amu respinsu memorandumulu din Berlinu. Asemenea respinseramu noi si planulu, dupa care Austri'a avea se ocupe Bosni'a si Hertiegovin'a, éra Russi'a se intre in Bulgari'a, precum si propunerea de a se tramite la Constantinopole o flotta europeana, deórace in tote aceste planuri si propuneri vedeamu violarea integritatii Turciei. Angli'a s'a retrasu dela negociatiunile diplomatice indata ce nu s'a primitu armistitiulu de cinci luni, inse dupace s'a primitu mai tardiu armistitiulu de siese septemani Angli'a a intratu éra si in activitate si a luat u initiativ'a pentru tinererea unei conferentie, care are de scópu: sustinerea tractatelor esistenti, adeca sustinerea integritatii Turciei pre langa deplin'a eliberare a popóraloru crestine din imperiulu turcescu. Aceste rezultate se voru poté ajunge si fora resbelu, Inse déca va trebui se fia resbelu, atunci elu va aflá pe Angli'a mai bine pregatita, decatu ori si care alta tíera. Angli'a va luptá numai pentru cauza drépta si va luptá pana ce se va da satisfactiune postulatelor dreptatii“.

— Respunsulu imperatorelui rusescu catra reprezentantii din Moscovi'a este in scurtu urmatoriulu: „Ve multiamescu pentru sentiemintele, ce mi le descoperiti in aceste momente de ingrigire. In totu decursulu domniei mele m'am nisuitu a esoperá pentru crestiniu din orientu aceea ce pretinde dreptulu si dreptatea. Inse dorere, tóte stariintiele mele pacinice nu dusera la nice unu resultat. Acum se intrunesce in Constantinopole o conferentia, unde Russi'a 'si va representá si sustiené de nou pretensiunile sale. Neimplinirea acelor pretensiuni va fortia pe Russi'a a-si luá refugiulu la arme si a lucrá independinte. In acestu casu speru, ca tóta Russi'a va urmá apelulu meu si cu deosebire Moscovi'a va procede cu bunu esemplu.“ — Aceste cuvinte ale imperatorelui rusescu a implutu intréga Russi'a de entusiasmu, éra pe noi aici — intielegu pe domni nostri dela potere — i-a implutu de grige si spaima. Pana acum se diceá, ca imperatorele Alessandru este uniculu in tóta Russi'a, care nu voiesce resbelu, acum s'a intorsu si dinsulu, si

prin urmare resbelulu nu mai intemina nici o pe-deca in Russi'a.

Animarea si entuziasmulu, ce cuvintele imperatorului Alessandru, pronunciate in Moscovi'a, au produs in sinulu intregi poporatiuni din imperiulu rusescu, se pôte vedé mai vertosu din impregiurarea, ca tôte clasele poporului sunt gat'a a-si pune averea la dispositionea imperatorului pentru aperarea onórei si a interesselor Russiei. Astfeliu classea proprietarilor mari din sudulu Russiei voiesce a da spre scopuri de resbelu cinci milliône ruble. Cetatile Chijeff, Charkoff, Cherson, Pultava si Odessa inca au decretatu a asemná sume insemnate spre acestu scopu; apoi comerciantii cei mari din Siberi'a inca au de cugetu a tramite imperatorului prin o deputatiune 30 milliône ruble, inse cu conditiunea, cá acésti bani se se folosésca pentru eliberarea fratiloru loru din Turci'a.

— Cuvintele imperatorului rusescu nu sunt inse numai pentru aceea momentóse, fiindu ca admittu possibilitatea unui resbelu cu Turci'a, ci insemnata loru jace si in impregiurarea, ca spunu francu si pe facia, ca alianti'a celoru trei imperati despre care s'a scrissu si vorbitu asiá de multu, s'a prefacutu in fumu si cenusia. Elu dechiará categoricu, ca déca nu i se voru implini pretensiunile, atunci cu ajutoriulu armeloru va lucrá independente.

— Aceste cuvinte au exercitatu o impressiune turburatoria mai vertosu a supra unguriloru. Dovada despre acést'a ni ofere press'a maghiara. „Pesti Naplo“ scrie: „Si noi vomu participá la resbelulu celu mare. Noi voimu se traimu si pentru aceea nu ne tememu de mórte. Si suntemu destui la numeru si nu suntemu singuri; apoi afara de acést'a mai avemu inca o socotéla de facutu cu Russi'a. Dunarea si Tisa nu voru deveni fluvie rusesci; muntii Tatra nu voru deveni confine rusesci; regele maghiaru nu va ajunge siefu de provincia rusesca si civele maghiaru nu va deveni supusu alu imperatorului russiloru. Déca imperatulu rusescu vré se vedea sange, atunci potemu se-i implinimu acesta pofta, potemu se-i ajutamu a versá sange, ca-ci astadi nu mai suntemu aliatii lui. Elu insusi a ruptu pactulu in done. Alianti'a celoru trei imperati a incetatu de a esiste. Imperatorele russiloru a dechiaratu, ca va lucrá de capulu seu, déca Pórt'a otomana si Europ'a nu-i voru implini pretensiunile. Si pretensiunile lui n'au nice o mesura, precum nice poftetele lui n'au margine. Aliatii Russiei, care s'a aliatu cu iérn'a, cá se-i faca poduri peste Dunare, nu potemu fi, neutrali nu potemu remané, pentru aceea trebuie se fimu dusmani ai Russiei.“

„Ellenór“ dice: „Déca resbelulu va erumpe intre Russi'a si Turci'a-Angli'a, atunci ar' fi o nebunia de legatu a crede, ca noi potemu se remanemu neutrali. Monarchi'a nóstra a incetatu de a mai fi considerata de mare putere, déca dechiaratiunile primulu ministru anglesu nu le va primí de dechiaratiuni ale sale. Puterea maritima, Angli'a a potutu se faca o asemenea dechiaratiune numai basata fiindu pe puterea continentale a monarchiei austriace. Pentru aceea respunsulu din Moscovi'a a fostu si la adress'a nóstra, adeca aceea enunciatiune din gur'a unui puternicu suveranu, care a pusu cestiunea orientale pe ascutitulu sabiei.“ — Acestu limbagiu amenintatoriu alu foiloru maghiare ne face se ne aducemu aminte de acele passeri ciripitorie, cari de fric'a sierpelui sbóra de buna voia in gur'a lui.

— O scire electrica de eri ne spune, ca cancelariulu imperiului austriacu, contele Juliu Andrassy, s'ar' fi bolnavitu in Pest'a. Ni se pare, ca dechiaratiunea imperatorului rusescu a causatu marelu diplomatu austro-maghiaru acésta repentina bóla si l'a trantitu la patu tocmai in Pest'a. Unii dicu ca dlu Andrassy este bunu diplomatu numai pentru tempuri normali, pentru tempuri de pace; in momente de periculu inse lu persecuta calamitateá si nefericirea la totu pasulu celu intreprinde.

— Regele Greciei s'a intorsu érași in resiedinti'a sa Aten'a. La intrarea sa in capitale fu primitu cu unu entuziasmu ostentativu; poporulu si studentii strigara necontentu „se traiésca regele, armat'a si resbelulu.“ Respunsulu regelui inca a facutu mentiune de possibilitatea unui resbelu immediatu, in care casu contéza pe virtutea si patriotismulu poporului seu. Ovatiunea se repetá in aceasi di sér'a, candu studentii inarmati aparura de nou inaintea palatului si strigara se traiésca regele si resbelulu.

— In Belgradulu Serbiei s'a arangiatu in otelulu „la regele Serbiei“ unu banchetu mare, la care au participatu si ministrii, afara de ministru de resbelu, care s'a anunçiatu morbosu. Toaste officiale s'au redicatu din partea lui Risticu pentru imperatulu tuturor russiloru, din partea lui Cernaieff pentru regele serbiloru si din partea lui Doctoroff pentru principele Muntenegrului.

— Pentru stabilirea liniei de demarcatiune pe campulu de resbelu serbescu-turcescu voru plecá reprezentantii militari ai poteriloru la faci'a locului. Din partea Italiei e tramisu de commissariu Durando, din partea Angliei colonelulu Lenatt, din partea Franciei colonelulu Lemoyne, din partea Russiei colonelulu Bovoljuloff, éra din partea Germaniei sub colonelulu Mantey, cari toti sosira la Vidinu.

— Aflamu, ca insurgentii din Bosni'a si Erzegovin'a n'au incetatu cu inimicitiele, deórace loru nu li s'a notificatu inchiarea armistitiului.

— Scirile mai noue ne spunu, ca atatu Austri'a catu si Germani'a inca au dechiaratu a participá la conferintia. — Ambassadorulu anglesu din Vien'a o spune pe facia, ca incercarea de a se face unu compromissu intre Angli'a si Russi'a, n'a avutu nice unu resultatu.

Dela Rom'a, cu datu 12 Nov. se scrie, ca fostulu pronunçiu in Madridu, cardinalulu Simeoni, fú denumitu in loculu repausatulu cardinalu Antonelli.

In Elveti'a prin inundarea in cantónele Zürich, St. Gallen, Argau si Turgau s'au casiuatú daune de vro 9 mil. fl. si consiliulu federale se ocupa cu cautarea midiolóceloru de desdaunarea poporului.

„Fundatiunea Slulutiana“.

(Capetu.)

Bunurile nóstre suntu mai tóte necomassate, ba unele, cá cele dela Cergau, dér' deosebitu Sancelu constau numai din parcele imprasciate catu e campulu, metile nusu neci descrise neci insemnate, si asia vecinii cei buni in totu anulu, candu mergu pre lenga loculu „Blasiulu“ tundu cate o brazda, asia catu in vreo cativa ani dintr'unu labu (tabla), te pomenesci cu unu icu. — Inspectorulu apoi nu-si pôte esplica metamorfos'a acésta, biraulu iosagului se bucura, ca pôte in estu anu mai iute gata de aratu cá in anii mai deinaite, si clericii — flamendiescu. —

Acésta nu e fabula ci adeveru tristu, prin care clerulu -si perde averea imobile prin — fortia. —

Bunurile nóstre nu aducu neci 2%, pentru-ca fundu instructu recerutu nu e, masine de economia, prin care se cruti plat'a lucratoriloru nusu, si déca suntu n'are cine ambla cu ele, si in fine procreatiunile nu se potú tiené nevendute pena le vinu pretiurile mai bune, ca-ce fundatiunile -si au solviri legate de tempu si bani suntu de lipsa. —

Aceste impregiurari inca suntu caus'a de bunurile nóstre nu aducu mai nemica.

Constatarea acestora si escugetarea unoru modalitati practice a-si fi acceptatu eu dela mirenii adunati la senatu in Blasiu, nu numai constatarea reului si perstringerea unoru persóne, cari nusu de vina, ca trebuie se fia inspectori, si apoi in meritu a nu decide nemica. —

E neesplicavera procedur'a mireniloru adunati la Blasiu... ca au constatatú administratiunea cea deplorabila si daunele care le are fundatiunea prin bunuri, si totusi decudu fórte neconsecuente, ca din banii adunati se se cumpere érași unu bunu, pre care totu ómenii aceia dechiarati de neapți se

le administredie firesce in modulu de pena acuma. — Séu pôte n'au constatatú nemica — si atunci e dauna pentru speșele, cari s'au facutu cu senatulu. —

Unele esemple se vorbésca mai chiaru despre daunele clerului si ale fundatiuniloru. —

Bunulu din Springu cu totulu a costatu 100 mii fl. in obligatiuni urbariali. —

Dela mórtea testatorului a trecutu acuma mai 10 ani si in restempulu acesta bunulu nu a adusu venitu curatu de 10,000 fl.

Luandu in consideratiune, ca adi in bunulu acela suntu de lipsa nesce reparature de 4000—5000 fl., remane venitu curatu pre unu deceniu 5000 fl. (inca déca ar' remané atata).

Déca se tiene obligatiunile, acelea aducea pre anu venitu curatu 4900 fl. prin urmare pre unu deceniu 49,000 fl. si asia unu plus de 44,000 fl., — care inse pentru fundatiune e minus. —

Se tacu de Springu, ca acela l'a cumparatu testatorele si asia me opresce pietatea a vorbí mai departe. —

Fondulu Basilitaniloru din Blasiu a cumparatu unu bunu la Bucerdea granósa in pretiu cu totulu la olalta de 120,000 fl. in bani gata. —

Se spune, ca bunulu pena acuma ar' fi adusu pre anu 5000 fl. venitu curatu, face pre 10 ani, de candu e cumparatu 50,000 fl. —

Dér' in restempulu acesta bunulu atata s'a stricatu prin arendasii cei necunoscentiosi, in catu acuma trebuie reparatiuni de 5000 fl. si locurile incesi s'au reutatu in pretiu de 15,000 fl., face reulu la olalta 20,000 fl. si asia ar' remané castigu pre 10 ani de 30,000 fl. —

Déca gimnasiulu -si cumpará pre banii aceia obligatiuni, atunci capata pre ei calculandu 100 de obligatiuni cu 75% 152,000 fl., acestia ar' fi datu pre anu venitu curatu de 8500 fl., prin urmare pre unu deceniu 85,000 fl. —

Diferinti'a spre daun'a gimnasiului in 10 ani face déra 55,000 fl. —

Seminarulu din Blasiu a cumparatu in Sancelu unu bunurelu cu 24,000 fl., acela nu aduce pre anu 500 fl.

Déca -si lasá seminarulu banii in o cassa de pastrare numai cu 6% avea pre anu 1440 fl., déra are pre anu o perdere preste 1000 fl., socotindu si perderea din parcele prin tundere. —

Écca Blasiulu in restempu de 10 ani, numai la aceste 3 bunuri, a avutu o perdere de preste 100,000 fl. in bani gata.

Si acésta e matematica — si nu e minciuu. —

Demonstremi cineva contrariulu si-i voiu fi in veci multiamitoriu.

Si acésta e calculata numai in supositulu acela, ca banii s'ar' fi manipulatú in obligatiuni, ca-ce déca se dá in imprumutu cu 10%, atunci daun'a se suie la 150,000 fl. si atate % -ti da adi ori-si-cine!

Aceste suntu motivele mele, pentru cari nu me inoiescu nace decatu, cá se cumpere unu bunu, si 'mi magulescu ca 'mi veti da dreptu. —

Sciú, ca in contra decisiunei senatului nu e recursu, fora numai la opiniunea publica, de aceea am esitu cu observatiunile mele in publicitate, si rogu pre fia-care, care simte cu mine si 'lu dóre de o atare dauna a fundatiuniloru nóstre, se-si redice vocea pena inca nu e tardiu, ca-ce déca nu suntemu fia-care in stare a crea o atare fundatiune, celu pucinu se nu lasamu se i se puna funea in gramadi la aceea, care o facut'o altii pentru noi.

In catu sciú dintre bunurile oferite spre cumparare mai multe are pentru sine bunulu din Ercea mare. Eu nu cunoscú bunulu acela, fora spunu, ca are o estensiune preste 1000 jugere, e bine arondatu, de si nu comassatu, si pusu in ordine catu se pôte de bine, ar' aduce pre anu 5000 fl. si pretiulu e 100,000 fl. —

Tóte le lasu, ca suntu asia. Dér' nu bunulu din Ercea, fora Paradisulu lui mosiu Adamu, cum l'a arondatu si pusu in ordine creatorulu, selu dai pre man'a nepreceptuta, neexpertá, si in 10 ani e adusu la sapa de lemnú. —

... La tienera in ordine a unui bunu trebuie se te precepi, apoi se fii pe tóta diu'a cu nasulu in elu, nu cum facú inspectorii nostri de 3—4 ori in anu, — si neci nu potú face altmentrenea. —

Apoi vorbésca cine ce va vré, fora bunulu acela jace pre campia, incatu tómn'a si primavér'a numai cu ostarigi te poti apropia de elu, jace de

Springu 20—30 mile de departe, cum le vei administra aceste in combinatiune unulu cu altulu, cá se aduca mai multu?

Bunulu acela n'are regale de catu o carcimutia ce aduce 200—300 fl. Cum vei sci face bugetu fundatiunei inainte fora de a sci, ca óre la véra ploav'a atunci, candu va trebui si fiva sóre, candu vei dori, macaru ca dela aceste dóue impregiurari de- pinde venitul fundatiunei. —

Dér' cine cumpara bunuri separate de 1000 jugere pentru o fundatiune? Pentru fundatiuni se cumpara complexa de 3—4000 jugere si numai déca su invecinate se cumpara bunuri si mai mici la olalta cá se faci unulu mare din ele. . . .

Asia si tocma, déca ar' trebui se se cumpere unu bunu, acesta nu e acomodat. —

Tóta sperarea o am, ca comisiunea esmissa va avé atatu norocu de nui va placé nece unulu din bunurile oferite, si asiá fundatiunea va scapá de o dauna anuala de 3—4000 fl.

Dupa parerea mea fundatiunea se-si tiena obligatiunile si se le dè imprumutu pre lenga hypotheca pana ei va cresce capitalulu la mai multe sute de mii séu unu milionu, atunci póte se se cumpere si unu dominiu mare, ca-ce daun'a anuala nu o va simfi cá acuma, si póte pena atuncia se va reorganisa si organismulu basericescu alu nostru. —

Eu amu vorbitu asupra obiectului acestuia de interessu comunu, dupa cum amu sciutu si simfitu, si rogu si pre altii se se dechiare, pene ce nu e tardiu, ca-ce apoi resouarea si negatiunea infertile nu multu ne va ajutá. . . .

Lunga Muresiu in 24 Octobre 1876.

Titianu.

Romania. Senatulú tienú siedintia secreta in 4 Nov., dupace Domnitoriulu s'a reintorsu in Capitala.

Scirea telegrafica din 12 Novembre dela Petersburg: ca ministrulu de resbelu a anuciatu tuturoru siefloru territoriali militari mobilisarea si a ordonatu ecsecutarea ei in restempu de 3 septemani, a facutu mare impressiune cá si opirea prin „Monit.“ Russiei a transportarii calóru. —

Sub „Nou de totu“ diariulu „Timpulu“ sub reserva aduce scirea urmatória:

„Din Basarabi'a aflamu, ca 4 corpuri din armat'a russésca suntu pe petioru de plecarea. Cu tóte sperantiele, ce se punea in rezultatele conferintii la Constantinopole, se vorbesce, ca reporturile dintre Russi'a si Turci'a suntu cu totulú compromisse“. —

Tocma se pertracta proiectulu de respunsu la mesagiulu tronului in Camera si in senatu, care facia cu politic'a esterióra coprinde sustienerea de stricta neutralitate si facia cu gravele evenimente in Orientu.

In siedinti'a camerei din 4 Nov. s'au datu deputatiloru „Cartea verde“ cu documentele diplomatice privitorie la neutralitate, neutralisarea Dunarei s. a. Ministrulu de externe a declarat, ca n'a voitu — de 6 luni — si nu voiesce neci acum se urmeze alta politica, decatu aceea, pe care i o va indica reprezentatiunea nationale si fú aplaudatu. Senatulú inca a votatu urgentia proiectulu pentru tienerea rezervelor sub arme preste terminulu de 15 dile pusu in legea organisarii armatei pentru manevre. — Totu odata s'a impartitu si senatului „Cartea verde“ cu corespondenti'a diplomatica.

Intr'acea „Morning Post“ diariu anglicu, vorbindu despre mobilisarea armatei russe, declara, ca dupa tractatulu din Parisu, Angli'a are dreptulu a se opune orcarei navaliri in Turci'a. Facia cu acésta situatiune, se crede aici, ca solutiunea cestiunei orientale cu anevóia se va face fora resbelu europeanu. — Tocma cetimu si in depesi'a din London 15 Nov., ca acolo circula sgomotulu, ca a sositu unu Curieru cu scrisori din partea Tiarului catra regin'a Angliei, pre semne, ca si anglii se afla in ajunulu resolutiunei de a intempina furtun'a orientale cu tóta tari'a. —

SOCIETATEA ACADEMICA ROMANA.

Reportu

asupra manuscriptului cu devis'a „Littera sermonis fida, ministra mei“.

Onorab. d-ni colegii!

Insarcinatu de d-vóstra a examina manuscrip-

tu ce s'a prezentatu in urmare concursului publicatu pentru cea mai buna lucrare a unei sintactice romane, amu cercetatu cu d'amenuntulu se vedu, déca lucrarea e facuta in conditiunile programei. Resultatulu cercetariloru se resuma in urmatóriele observatiuni;

In ceea ce privesce formalitatile esterne, s'a constatatu, ca manuscriptulu, coprindendu 473 pagine in IV, echivala marimea opului ceruta, adeca minimulu de 20 cóle tiparite. Asemenea si conditiunea pentru terminulu presintarii pana la diu'a de 15 Augustu 1876 este implinita, prezentandu-se manuscriptulu cu aprópe o luna mai inainte de terminu, la 18 Iuliu a. c. — Se observa aici, ca acestu manuscriptu e totu acelasi, care se presen-tase si la sesiunea anului trecut.

Catu pentru impartirea opului ceruta prin programa, autorulu s'a tienutu strinsu de conditiunile puse, anume: dup' o scurta introductiune despre limba in genere si despre partile gramaticiei — in sectiunea I, in care se coprinde sintetic'a, precedu notiuni generale asupra partiloru essentiali ale propositiunii; dela pag. 8—49, é' sintetic'a, insasi, suppartita in dóue titluri, coprinde: titl. I, Concordatiunea dela pag. 49—152, si titl. II, Rectiunea dela pag. 152—365.

In sectiunea II se coprinde sintactic'a propria si anume: la cap. I. Locatiunea (séu Topica) dela pag. 367—387, si la cap. II, Dictiunea (vorbirea in scriere, dela pag. 387—406.

In fine la cap. III suntu adause regulele de ortografia, dela pag. 406—470, si c'unu scurtu apendice la acést'a: regulele de punctatiune pe 4 pagine.

Unu conspeptu istoricu alu diverselorú fase prin cari a trecutú limb'a romana si sintasea ei, conditiune ce se coprinde la punctulu 5 din programa, lipsece din acestu manuscriptu, dér' trebuie se se observe aci, ca acésta nu se ceruse de rigóre.

Dupa constatarea acestoru conditiuni de formalitate, s'a facutu esaminarea lucrarii insasi in tóte partile ei, cercetandu-se cu amenuntulu meritulu si valoarea literaria a operei, avendu-se si aici in vedere conditiunile coprinse in cele d'antaii trei punte ale programei.

I. Spre a nu mai reveni asupra conditiunii cerute relativu la terminologia, se constata aici ca, dela inceputu pana la finea operei, terminologi'a sintactica stabilita de autoru este cea usitata in lucrarile gramaticali cele mai nóue si mai bune, prin urmare cunoscuta peste totu; meritulu autorului inse este d'a fi alesu formele cele mai corecte, conformu reguleloru emanate din firea limbei romanesci.

II. Esaminandu-se partile operei, amu aflatu, ca in sectiunea I, Sintetic'a séu compositiunea peste totu si anume: notiunile generale despre partile essentiali ale propositiunii (subiectu, predicatu, copula), apoi despre cele accidentale (atributu, apositu, dependintie, circumstantie, complementu); asemenea despre speciele si relatiunile propositiunii; mai departe titl. I, despre concordatiunea tuturoru partiloru cuventarii, precum si titlulu II, despre rectiunea asemenea a tuturoru partiloru cuventarii, in scurtu tóta acésta vasta materia, ce se coprinde in 125 paragrafe si se intende pe 364 pagine, este tratata cu eruditinne, care documentéza profund'a cunoscintia a limbei romanesci din partea autorului.

Definitiunile ¹⁾ preste totu suntu precise, explicatiunile, ²⁾ clare, copiósele note, ³⁾ adause mai la fla-care paragrafu, suntu fórté instructive, modurile de expresiune desvoltate cu amenuntulu si esemplele pentru tóte formele de expresiune suntu cuvenite si variate. ⁴⁾

Esemplele paralele, ⁵⁾ din limb'a gréca, latina si din cele analoge limbei romanesci, (italica, francesca, ispanica), ba chiaru si din altele, precum din limb'a germana, anglesca chiaru si cea unгурésca, autorulu le-a datu unde numai trebuinti'a cerea a se da.

¹⁾ Vedi tóte § I.

²⁾ Vedi pag. 25 si urmatórele de es. asupra verbului substantivú sum esc.

³⁾ Vedi toti par. I si anume dela pag. 25 pana la fine.

⁴⁾ Vedi § 104, pag. 301; § 105, pag. 307,

⁵⁾ Vedi pag. 18, 19, 25, 29, 71, 78, 80, 97, 98, 99, 197, 198 etc.

Esemplele de frase romanesci autorulu le-a culesu parte din viulu graiu alu poporului, facundu desu usu si de proverbe ¹⁾, parte din cartile bisericesci, ²⁾ de cari s'a servitu cu predilectiune, alegundu inse cele mai corecte expresiuni si neuitandu nici formele vechi, ³⁾ despre cari de altimintrelea insusi observa, ca unele pucinu é' altele nu mai suntu usitate.

Solecismii ⁴⁾ si frasele neadmisibile in limb'a romana autorulu le-a pusu asemenea in vedére, combatendu intrebuintierea lorú, de si alocurea din frase variate s'a abtenu a reprobá pe cele mai pucinu corecte, parendu a lasa in voia fia-ca-ruia d'a se puté serbi de ele.

III. in sectiunea II, sintactic'a propria a limbei romane, care se coprinde in 14 §, pe 41 pagine, si tratéza la cap. I, de Locatiunea ⁵⁾ ordinaria, Inversiunea ⁶⁾, locatiunea strinsa fipsata, locatiunea propositiuniloru si de periodu, — é' la cap. II, de formele si calitatile dictiunii ⁷⁾ corecte, apoi de trop. ⁸⁾ metafore ⁹⁾ si altele, autorulu invétia, care este constructiunea romana comuna si corecta, precum si abaterile dela acésta, aretandu si necesitatile de expresiune, din cari nascu inversiunile ¹⁰⁾ constructiunii comune, ilustrandu tóte regulele acestea cu esemple indestulatórie. Acésta parte a lucrarii, de si fórté succinte, este asemene redactata cu precisiune si claritate, regulele suntu atatu de esacte, in catu veritatea lorú nu póte fi contestata; totu asia de esacta e si aplicarea esemplorulu.

IV. Regulele de ortografia coprindendu o deductiune istorica despre inceputulu scrierii romane ilustrata cu cate-va date de urme antice si altele mai nóue, facundu óre-care comparatiune intre ortograf'a ciriliana si cea latina, autorulu discuta multu agitat'a cestiune a sistemului fonetice si etimologice, aretandu cu multa cunoscintia de causa diferentiele intre amendóue, si in conclusiunea sea dandu preferintia cestui din urma, stabilesce principiulu ortograficu dicundu, ca „basea si fundamentulu ori-carei ortografii nu póte fi de catu insusi usulu vorbirii nu numai materiale ci si formele, é' consociulu si regulatorulu etimolg'i'a limbei.“

Relevandu apoi dóue puncte de controversa, cari mai esistu intre etimologisti, combate reduplicatiunea consonantelorú, si terminatiunea o ne, cá neadmisibile in limb'a romana, stabilesce alfabétulu, fiséza regulele ortografice generale si speciale, tienendu mereu peralela intre semnele cirilice si latina la tóte vocalele si consonantele cu sunete schimbatórie, parendu-se a da mai multu echivalentele acelorú semne cirilice in scrierea cu litere latine, de catu puru si simplu insesi regulele ortografiei latine conformu firei limbei romane.

La acestu tratatu, autorulu adause, precum amu amintitu mai susu, câte-ve paragrafe, despre semnele grafice ale elisiunii si tonului (accentu), apoi termina cu regulele de intrepunctiune, despre cari n'amu d'a observa nimic, fiindu acele comune si altoru limbe.

(Va urmá.)

Noutati diverse.

(Pentru ranitii in resbelu) turci si serbi s'au facutu collecta in Nyienú de 15 fl. 59 cr. si in Bodola 9 fl. 5 cr. si inca 66 deca de scame, cari s'au si tramissu la Buda-Pest'a spre a se impartí la ambele parti. Nyienú 14/11 1876.

Agnesi'a Filep m/p.

(Fere selbatece). Déca diariiele maghiare si nemtiesci transilvane aducu sciri dese despre in-

¹⁾ Vedi pag. 404, 405, intregulu paragrafu 139 etc.

²⁾ Mai la toti paragrafi 'ti alege de unde vei apuca.

³⁾ Vedi pag. 310, § 106, pag. 311, 313 sub aster*, apoi pag. 320, 322, 343, etc.

⁴⁾ Solecismi, barbarismi, vedi pag. 45, 389, 390, 391, 384, 392, si 393 etc.

⁵⁾ Vedi pag. 367.

⁶⁾ Vedi pag. 370.

⁷⁾ Vedi pag. 388.

⁸⁾ Vedi pag. 397.

⁹⁾ Vedi pag. 400.

¹⁰⁾ Vedi pag. 369, si urmatórele.

multirea ferelor selbete cu adausu, ca ursii vinu pana in apropierea satelor, fara ca se'i pota puscă cineva, decandu lipsescu puscile dela omeni din caus'a tacselor grele, apoi din Maramuresiu se scrie la diariulu ce porta acelasu nume, ca prin midiolocirea domnilor baroni Stoica, facandu-se asia numite manatori, numai in padurile comunei Bascou (Bosko) s'au inpuscatu in tom'a acesta unspredece (11) ursi mari si mici. Lucru ne mai auditu pana acuma, ca si ursii se se inmultiesca atatu de tare. Adeca tota lumea scie, ca taxele cele mari s'au impusu sub titlu de luxu si de castiguri din venatu, cu scopu ca prin acea mesura poporul se fia lipsitu de arme, cum se dice indirecte, ca asia ar' cere scopurile mai inalte ale statului. De aceea pote se totu strige de es. „Kronstädter Ztg.“, ca lupii si ursii nu mai crutia nici pe comunele sasesci; dintre care unele au avutu si pana acuma dauna de cate 20—30 de vite cornute. Bine le este si sasilor, se manance lupii si vitele lor precum decimédia neincetatu oile vlachilor, ca de ce „Kronst. Ztg.“ scrie uneori asia frumosu despre Carolu I Domnulu Romanilor si cu acesta бага si pe sasi in prepusu de dacoromanisti? Numai nu scimu cum se intempla, ca blastematele de fere selbete rupe si in Secuime multime de vite si spargu turme de a le grafilor si baronilor, fora se-i intrebe de unde suntu si unde mergu. Apoi se nu dica germanii: Siebenbürgen das wilde Bärenland?

(Unu jidovu cere santulu Botezu). Fiiulu lui Israelu se duse la parintele parochu toca pre candu acesta era gat'a se plece la M. Sigetu, se-i descopere in tota umilinti'a, ca elu luminatu de s. Spiritu voiesce se treca la religiunea catholica. Parochulu plinu de bucuria ca are se scape unu sufletu din foculu Gehennei, demanda jupanesei din casa in termini seriosi, ca pana la intorcearea sa se ostepete pe jidovu cumu va sci mai bine, ca-ci apoi are se-lu id la catechisatiune. Jupanés'a supusa ascultatória implini voi'a reverentiei sale saturandu bine pe jidovu, apoi lasandu-lu singuru -si vediu de lucru pe din afara. Pre candu s'a intorsu pop'a in asta di dela cetate, jidovulu disparuse din locuinti'a lui cu totu ce aflase mai scumpu si mai usoru de furatu, precum orologiu, argintarii, vestmentele cele mai bune si cateva pipe de spuma. Acesta scire o avemu dupa „Magyar Kárpát“ si „Máramaros“; ea este instructiva; dera se intrebati pe calugarii si archiereii din Moldov'a, cate au patitu ei de acestea si cati jidovi s'au botezatu de cate doue trei ori, la diverse locuri, firesce, pretotindenii omeniti bine si daruiti cu cate 4—500 de lei. Cu totulu altumentrea tractá Fridericu celu mare pe jidovii, cari cerea botezulu in Prussi'a. Dera si prussienii au avutu numai unu Fridericu mare.

Invitare de prenumeratiune la

„HIGHIEN'A si SCOL'A,“

foia pentru sanatate, morbi, educatiune si instructiune.

Foi'a nostra va esi si in anulu venitoriu, iu catu vomu avé numai atata sprijinire din partea onoratului publicu, ca se potemu acoperi spesele. — Scopu acestei foi este a dá precatu se pote investitura: cum se se ferésca omulu de bóle, cum se le vindece usoru, fara spese si daune, candu este cineva atacatu de ele.

Sistem'a, care ne conduce pe acesta cale, este cetitorilor nostri deja cunoscuta din cele, ce amu aratatu in decursulu anului trecatoriu.

Representantii si partisanii acestei sisteme nu vréu se fundeze vreo noua secta in medicina, ci ei vréu se aduca la cunosciintia si recunoscere generala unu adeveru scientificu firmu statatoriu, adeca adeverulu, ca asia numitele bóle au de urmare naturala nisuintiele instinctului conservatoriu, ale vitalitatii, de a cureti trupulu de materiale daunatióse acumulate intr'ensulu si ca mediculu intieleptu nu are alt'a de facutu, de catu se observeze aceste nisuintie sanatale ale naturei si in casu de lipsa se le sprijinesca.

Basati pe acestu adeveru, pe acést'a iucedere in nisuintiele naturei observate si afirmate de cele mari celebritati medicinale, prin urmare necontestabili, vremu se informamu, se aratamu, se punemu

pe ori-cine in positiune, de a fi sie si familiei sale medicu si baremu se cunosca acele casuri mai grave, in cari pote ca s'ar' cere svatulu celor mai espartii.

Fia-care articulu alu foi'e noastre va ilustrá aceste mai aprópe si pentru aceea nu ne slobodimu a demonstrá mai pe largu acést'a necesitate si folosintia, ci ne vomu servi numai de unu esemplu.

Lucrandu unu fetoru de plugariu la holda, se ataca de o resuflare grea, de impunseture cu tusa in peptu, incepe ferbintiél'a si cresce din minutu in minutu cu sete, se arata scupati de colórea ruginei, mestecati cu sange. Ce a acesta bóla? Ea este aprinderea plumanilor seu pneumoni'a, precum se numesce cu numele technicu. — Ce e de facutu? Doctorulu e departe, tata-seu nu are bani, nu are trasura buna se tramita dupa dinsulu; a duce fiulu seu in spitalu se ingrozescu; alu duce la medicu se agudue pe drumu si bóla se maresce. Ce e dera de facutu, ca-ci omulu pere? Eta ce. — Aprinderea plumanilor este ardere ca tote alte ardéri, si ce facemu noi candu arde ceva? Stingemu foculu cu apa! Se-lu stingemu dera si aci. Damu bolnavului apa curata, próspeta se bea catu ei place, punemu pe peptu nesce panzeturu moiate in apa in apa rece si nu pré stórse, le schimbamu de cate ori se incaldiescu tare, si durerile se voru aliudá; éra in catu ferbintiál'a nu s'ar' potoli, aducemu o tróca, punemu in ea apa de doue palme de 16—24° R. adeca cam ca ap'a din riu vér'a, punemu bolnavulu in ea si 'lu spalamu bine preste totu trupulu. Grijim'u de aeru curatu. Si éta ca foculu s'a stinsu, si nisuinti'a vitalitatii de a lapadá materi'a bolnavitiósa din bolnavu a crescutu si 'lu duce la sanatate. Eta onoratu publicu leacu de casa, eftinu, indemana si bunu, despre care ori cine si pote face idea drépta, ca-ci nu contine nici unu arcanu, nu e arcanu duplicatun, nu calómel, nuporfiu etc. bucate scumpe din cuhn'a latinésca, ci e apa, apa care a facut'o Dumnedieu, ca se stinga foculu, si cu care s'a obicinuitu totu omulu a-lu stinge.

Ne dóre anim'a, candu cetimu in diurnale, candu audimu, ca cutare si cutare preutu, barbatu vrednicu a muritu de junghiu, de friguri iuti cu dile, si in pripa de si leaculu le sta in tota cas'a la indemana.

Mai departe vomu dá indigitatiuni mameloru si invetiatoriloru despre o buna crescere sanetósa si despre totu, ce se tiene de Higien'a in scola si in casa. In fine, in catu ne va permite spatiulu, vomu impartasi cate cevasi si din metodica, precum feceramu in anulu curinte in firma sperantia, ca celelate foi scolastice voru suplini celelate.

Déca vomu avé 300 prenumeranti, foi'a va esi de doue-ori in o luna cu pretiu de 3 fl.; éra déca vomu avé 200 prenumeranti numai odata pe luna cu pretiu de 2 fl.

Rogamu dera tota inteliginti'a romana a ne sprijini in propagarea acestei opere atatu de salutarie pentru poporul nostru, ca prin convingerere se devenimu la adeveru si prin lupta la victoria! — DD. cari voru bine-voi a se oteni cu culegerea prenumeratiuniloru, voru primi alu diecele esemplariu rabatu.

DD. cari au platitu in anulu curinte 4 fl. in catu voru remané si pe anulu venitoriu prenumerati; li se voru adscrie 2 fl. buni, éra cari nu voru a remané prenumeranti, se binevoiesca a ne avisá, ca se le restituimu 2 fl.

Temisióra in finea lui Octobre 1876.

Dr. Vasiciu,
Redactoru.

Mai nou.

Conferinti'a ambassadoriloru se va intruni in 25, l. c. in Constantinopole. Angli'a a respinsu pe Turci'a cu obiectiunile sale contra conferintiei dicundu: ca acesta mai este uniculu mediulocu pentru sustinerea pacii si evitarea resbelului,

Prim-presiedinte Tizza dechiará in clubulu liberalu imposibilitatea de a pune pe mass'a dietei actele diplomatice; si desbaterea pentru caus'a orientale in dieta, dise, ca nu se pote admite.

Anglia, dupa „Globe“, a destinatu pentru

Oriente 21 bataliune infanteria, 7 regim. cavaleria si 80 tunuri in casu de necesitate. Garnisiónele dela Malta si Gibraltar suntu destinate a ocupa Greci'a, candu ar' parasí neutralitatea, cum se cam incerca, déca s'ar' mai continuá resbelulu. —

Poterile garantate au primitu tote tramitarea la conferinti'a europeana, si, déca Turci'a va totu amaná primirea „Times“ dice, ca Angli'a ei va amenintiá cu rechiamarescu repres. seu Elliot, si apoi „Times“ afla cu cale, ca Bosni'a si Hertiegovin'a se se ocupe de armata francesa. De altmintrene anglii sustienura politic'a regimului si in adunarea asociatiunii conservative in Middlesex, luandu resolutiune, prin care se exprimá incredere in regimu in caus'a orientale. Resultatulu conferintiei va face lumina.

— Russi'a cere, ca provinciile Bosni'a, Erze-govin'a si Bulgari'a se devina fia-care sub guvernamentulu unui individu crestinu din sinulu lor; se se desarmeze toti locuitorii acestoru provincie; Coloniele cerchese se se tramita in Asi'a mica; decimele se se prefaca in dare regulata; la tribunale se fia limb'a poporului din tienutulu respectivu ca limba oficiala.

100 carra fenu.

In Cuciulat'a, tienutulu Fagarasulu, se afla fenu de siesu (livadia) bunu, neploatu, la 500 metri (una suta carra) in curi'a Contelui Michesiu, unde se pote si folosi cu vite cornute ori cu oui.

Domnulu Pavelu Brateanu

2—3 in Cuciulat'a face vendiarea.

Preturile piacei

in 17 Novembre 1876.

Masura	Speciea fructelor	Pretiu		
		fl.	cr.	
H e c t o l i t r a	Granu	fruntea	8	50
		midiolociu	8	20
	Mestecatu	de diosu	7	90
		de diosu	6	65
	Secara	frumosa	5	10
		de midiolocu	4	90
	Ordiulu	frumosu	3	60
		de midiolocu	3	30
	Ovesulu	frumosu	2	30
		de midiolocu	2	20
	Porumbulu		4	30
	Meiu		4	20
	Hrisca		—	—
	Mazerea		6	—
	Lintea		10	—
Faseolea		5	—	
Sementia de inu		11	56	
Cartofi		2	50	
1 Chilo	Carne de vita	—	32	
	de rimatoriu	—	48	
	de berbecu	—	20	
100 Chilo	Seu de vita prospetu	36	—	
	topitu	—	—	

Cursurile

la bursa in 17 Novembre 1876 stá asia:

Galbini imperatesci	—	6 fl. 02	cr. v. a.
Napoleoni	—	10 „ 05 1/2	„
Augsburg	—	109 „ 75	„
Londonu	—	125 „ 80	„
Imprumutulu nationalu	—	65 „ —	„
Obligatiile metalice vechi de 5%	—	60 „ 60	„
Obligatiunile rurale ungare	—	73 „ —	„
„ „ temesiane	—	73 „ —	„
„ „ transilvane	—	72 „ 50	„
„ „ croato-slav.	—	84 „ —	„
Actiunile bancei	—	822 „ —	„
„ creditulu	—	139 „ 40	„